

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ А. С. МАКАРЕНКА

ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНА ПРОГРАМА
Середня освіта (Російська мова і зарубіжна література)
першого рівня вищої освіти
спеціальності
014 Середня освіта (Мова і література (російська))
галузі знань 01 Освіта / Педагогіка

Проект

Затверджено вченою радою
Сумського державного
педагогічного університету
імені А. С. Макаренка
(протокол № 10 від 27.04.2020)
Голова вченої ради
Ректор _____ Ю. О. Лянной

ЛИСТ-ПОГОДЖЕННЯ
освітньо-професійної програми
Середня освіта (Російська мова і зарубіжна література)
першого рівня вищої освіти
за спеціальністю 014 Середня освіта (Мова і література (російська))
галузі знань 01 Освіта / Педагогіка

Освітня програма розглянута на засіданні кафедри російської мови,
зарубіжної літератури та методики їх викладання
Протокол № 8 від 27 лютого 2020 р.

Завідувач кафедри _____ І. Б. Іванова

27 лютого 2020 р.

Схвалено науково-методичною комісією факультету іноземної та
слов'янської філології

Протокол № 8 від 16 квітня 2020 р.

Голова навчально-методичної комісії
факультету іноземної та слов'янської філології _____ О. М. Семенов

Перший проректор _____ Л. В. Пшенична

Начальник центру забезпечення якості вищої освіти _____ М. М. Ячменик

ПЕРЕДМОВА

Освітньо-професійна програма Середня освіта (Російська мова та зарубіжна література) підготовки здобувачів вищої освіти на першому (бакалаврському) рівні за спеціальністю 014 Середня освіта (Мова і література (російська)) галузі знань 01 Освіта / Педагогіка розроблена та внесена кафедрою російської мови, зарубіжної літератури та методики їх викладання Сумського державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка. Програма буде впроваджуватися до розробки Стандарту вищої освіти за відповідним рівнем вищої освіти з названої спеціальності.

Освітня програма враховує вимоги Закону України «Про вищу освіту», Національної рамки кваліфікацій, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 р. № 1341.

Розробники:

Іванова Ірина Борисівна – кандидат педагогічних наук, професор кафедри російської мови, зарубіжної літератури та методики їх викладання;

Телетова Світлана Григорівна – кандидат філологічних наук, доцент кафедри російської мови, зарубіжної літератури та методики їх викладання;

Пахненко Ірина Іванівна – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри російської мови, зарубіжної літератури та методики їх викладання;

Савченко Зоя Валентинівна – кандидат філологічних наук, доцент кафедри російської мови, зарубіжної літератури та методики їх викладання;

Сенчуріна Лариса Єгорівна – учитель зарубіжної літератури вищої категорії, учитель-методист КУ ССШ № I–III ступенів № 10 імені О. А. Бутка;

Уразова Анастасія – студентка факультету іноземної та слов'янської філології.

Рецензенти:

Вишницька Юлія Василівна – доктор філологічних наук, доцент кафедри світової літератури Інституту філології Київського університету імені Бориса Грінченка;

Ушакова Наталя Ігорівна – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри мовної підготовки Навчально-наукового інституту міжнародної освіти Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна;

Давидюк Людмила Володимирівна – кандидат педагогічних наук, доцент, професор кафедри методики викладання світової літератури Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова;

Чхайло Людмила Михайлівна – старший викладач кафедри соціально-гуманітарної освіти, методист зарубіжної літератури та мов національних меншин КЗ «Сумський обласний інститут післядипломної освіти»;

Бондаренко Світлана Анатоліївна – директор Охтирської загальноосвітньої школи I–II ступенів №2 Охтирської міської ради Сумської області;

Щербина Володимир Якович – директор Миколаївської спеціалізованої школи I–III ступенів Миколаївської селищної ради Білопільського району Сумської області, старший учитель зарубіжної літератури та російської мови.

1. Профіль освітньої програми
Середня освіта (Російська мова і зарубіжна література)
першого рівня вищої освіти
за спеціальністю 014 Середня освіта (Мова і література (російська))
галузі знань 01 Освіта / Педагогіка

1 – Загальна інформація	
Повна назва закладу вищої освіти та структурного підрозділу	Сумський державний педагогічний університет імені А.С.Макаренка Факультет іноземної та слов'янської філології Кафедра російської мови, зарубіжної літератури та методики їх викладання
Ступінь вищої освіти та назва кваліфікації мовою оригіналу	Ступінь вищої освіти: бакалавр. Кваліфікація: Бакалавр середньої освіти за предметною спеціальністю Середня освіта (Мова і література (російська)). Вчитель російської мови і зарубіжної літератури базової школи.
Офіційна назва освітньої програми	Освітньо-професійна програма Середня освіта (Російська мова і зарубіжна література) першого рівня вищої освіти за спеціальністю 014 Середня освіта (Мова і література (російська)) галузі знань 01 Освіта / Педагогіка
Тип диплому та обсяг освітньої програми	Диплом бакалавра, одиничний, 240 кредитів ЄКТС, термін навчання 3 роки 10 місяців
Наявність акредитації	Відсутня
Цикл/рівень	НРК України – 7 рівень, FQ-EHEA – перший цикл, EQF-LLL – 6 рівень
Передумови	На навчання можуть вступати особи на базі повної загальної середньої освіти.
Мова(и) викладання	Українська, російська мови
Термін дії освітньої програми	Програма впроваджена з 1 вересня 2020 року, термін дії – до впровадження Стандарту вищої освіти зі спеціальності 014 Середня освіта (Мова і література (російська)) для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
Інтернет-адреса постійного розміщення опису освітньої програми	https://www.sspu.edu.ua/osvitni-prohramy-2020-rik
2 – Мета освітньої програми	
Програма розроблена відповідно до місії та стратегії університету, спрямована на підготовку компетентних, висококваліфікованих, конкурентоспроможних, орієнтованих на демократичні цінності фахівців, які здатні розв'язувати складні спеціалізовані завдання й практичні проблеми в галузі середньої освіти в процесі діяльності, пов'язаної з викладанням російської мови та зарубіжної літератури в закладах загальної середньої освіти, та мають сформовані професійно значущі якості особистості вчителя.	

3 – Характеристика освітньої програми	
Предметна область (галузь знань, спеціальність, спеціалізація)	<p>Галузь знань 01 Освіта / Педагогіка Спеціальність 014 Середня освіта (Мова і література (російська))</p> <p>Програма передбачає такі компоненти: обов'язкові дисципліни (154,5 кредити ЄКТС, 4635 год.); вибіркові дисципліни (60 кредитів ЄКТС, 1800 год.); практична підготовка (24 кредити ЄКТС, 720 год.); підсумкова атестація проводиться у формі комплексного кваліфікаційного екзамену із російської мови, зарубіжної літератури та методики їх викладання, педагогіки і психології (1,5 кредити ЄКТС, 45 год.).</p> <p>Об'єкт вивчення: освітній процес у закладах загальної середньої освіти, пов'язаний з викладанням російської мови та зарубіжної літератури, сучасні технології навчання.</p> <p>Теоретичний зміст предметної області: базові наукові теорії, концепції, принципи, категоріально-понятійний апарат педагогіки, психології, лінгвістики, літературознавства, методики навчання російської мови та зарубіжної літератури.</p> <p>Методи, методики та технології: традиційні й інноваційні методи навчання, загальнонаукові та спеціальні філологічні методи аналізу мовних явищ, тексту, літературного твору, інформаційно-комунікаційні технології, освітні технології та методики формування ключових і предметних компетентностей.</p> <p>Інструменти та обладнання: технічні засоби навчання (комп'ютерна техніка, мультимедійне обладнання тощо); мережеві системи пошуку та обробки інформації; бібліотечні ресурси та технології, зокрема електронні; використання бази закладів загальної середньої освіти для проведення навчальної та виробничої (педагогічної) практики.</p>
Орієнтація освітньої програми	<p>Освітньо-професійна програма підготовки бакалаврів. Має академічну й прикладну спрямованість. ОПП зорієнтована:</p> <ul style="list-style-type: none"> – на оволодіння фундаментальними знаннями про систему мови, етапи її історичного розвитку, особливості літературного процесу, основні положення педагогіки та психології, проблеми навчання мови й літератури в закладах загальної середньої освіти, традиційні та інноваційні підходи до їх вирішення; – на набуття навичок навчання російської мови та зарубіжної літератури у базовій школі та на формування здатності на високому професійному рівні застосовувати набуті загальнонаукові й професійні знання та генерувати нові ідеї. <p>Програма ураховує новітні вимоги щодо зв'язку теоретичних знань із їх практичним застосуванням через проходження навчальної та виробничої (педагогічної) практики.</p>
Основний фокус освітньої програми	<p>Загальна освіта в галузі знань 01 Освіта / Педагогіка.</p> <p>Основний фокус програми – підготовка фахівця зі спеціальності 014 Середня освіта (Мова і література (російська)), який може виконувати обов'язки вчителя російської мови і зарубіжної літератури. Акцент робиться на здатності й готовності планувати, організовувати та здійснювати навчально-виховний процес із російської мови та зарубіжної літератури в закладах загальної середньої освіти.</p>

	Ключові слова: освіта, бакалавр освіти, учитель, російська мова, зарубіжна література.
Особливості програми	Програма ґрунтується на сучасних наукових знаннях про цілі й цінності педагогічної освіти, традиційні та інноваційні підходи до навчання у ЗВО, враховує компетентнісний, практикоорієнтований підхід до результатів навчання, який передбачає здобуття фундаментальних та професійно орієнтованих знань і вмінь, проходження навчальної педагогічної практики в середній школі й в закладах позашкільної освіти, соціолінгвістичної практики та виробничої практики за профілем майбутньої професії, що підсилює синергетичний зв'язок теоретичної та практичної підготовки. Структура програми спрямована на забезпечення формування індивідуальної стратегії навчання за рахунок широкого спектру вибіркових дисциплін.
4 – Придатність випускників до працевлаштування та подальшого навчання	
Придатність до працевлаштування	Бакалавр середньої освіти спеціальності 014 Середня освіта (Мова і література (російська)) придатний для навчально-виховної, методичної та організаційної діяльності в системі середньої освіти відповідно до отриманої кваліфікації. Фахівець здатний виконувати такі професійні роботи (відповідно до класифікатора професій ДК 003:2010): 2320 – вчитель закладу загальної середньої освіти, закладу спеціалізованої освіти; 3340 – асистент вчителя; 2359.2 – педагог-організатор; 2359.2 – організатор позакласної та позашкільної виховної роботи з дітьми; 3340 – лаборант (освіта).
Подальше навчання	Продовження освіти за другим (магістерським) рівнем вищої освіти. Набуття додаткових кваліфікацій у системі освіти дорослих.
5 – Викладання та оцінювання	
Викладання та навчання	Програмою передбачено студентоцентроване навчання, самонавчання, проблемно-орієнтоване навчання на основі особистісно орієнтованого, діяльнісного, індивідуально-творчого та праксеологічного підходів. Форми навчання: лекції, семінари, лабораторні та практичні заняття; самостійна робота (з опорою на підручники, навчальні посібники, конспекти, інтернет-джерела, електронні ресурси); індивідуальні та групові консультації з викладачами; написання курсових робіт, навчальна та виробнича практики; здійснення індивідуальної науково-дослідної діяльності, гурткова робота й робота у проблемних групах. Методи навчання: практичні, практико-теоретичні, наочні, пояснювально-ілюстративні, проблемно-пошукові, абстрактно-дедуктивні, конкретно-індуктивні, діалогічні, дослідницькі, інтерактивні (вебінари, тренінги, презентації, дистанційні освітні технології), навчально-ігрові технології.
Оцінювання	Оцінювання навчальних досягнень студентів здійснюється за національною шкалою («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно») та 100-бальною шкалою ECTS (A, B, C, D, E, FX, F). Накопичувальна бально-рейтингова система передбачає

	<p>оцінювання студентів за всіма видами аудиторної та позааудиторної навчальної діяльності.</p> <p>Види контролю: поточний, тематичний, підсумковий, семестровий, контроль самостійної роботи студентів, самоконтроль.</p> <p>Форми контролю: письмове й усне опитування, заліки, екзамени, тестування, презентації результатів виконання індивідуальних аналітичних та творчих завдань, захист курсових робіт, звіти з навчальної та виробничої практики, комплексний кваліфікаційний екзамен з російської мови, зарубіжної літератури та методики їх викладання, педагогіки і психології.</p>
6 – Програмні компетентності	
Інтегральна компетентність	<p>Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання й практичні проблеми в галузі середньої освіти, що передбачає застосування сучасних теорій та методів педагогічної науки і характеризується комплексністю й невизначеністю педагогічних умов організації навчально-виховного процесу в основній (базовій) середній школі.</p>
Загальні компетентності (ЗК)	<p>ЗК 1. Здатність реалізовувати свої права й обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного, демократичного) суспільства, дотримуватися його принципів, які базуються на повазі до особистості людини, гарантії її прав і свобод, верховенстві права в усіх сферах суспільного життя, взаємній відповідальності держави й громадянина.</p> <p>ЗК 2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності й досягнення на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області та її місця в загальній системі знань про природу й суспільство, використовувати різні види та форми рухової активності, усвідомлення необхідності дотримуватися здорового способу життя та пропагувати його норми.</p> <p>ЗК 3. Знання предметної області та розуміння засад професійної діяльності.</p> <p>ЗК 4. Здатність учитися й оволодівати сучасними знаннями протягом життя, систематично вдосконалювати професійні навички та вміння, свідомо контролювати динаміку особистісного зростання.</p> <p>ЗК 5. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.</p> <p>ЗК 6. Здатність до усної та письмової комунікації засобами державної, російської та іноземної мови.</p> <p>ЗК 7. Уміння організовувати власну діяльність, визначати стратегію й тактику дій, планувати свій час та ефективно управляти ним.</p> <p>ЗК 8. Здатність працювати в команді та автономно, здійснювати якісну міжсуб'єктну взаємодію, спрямовану на виконання своїх професійних обов'язків, уникати конфліктів, вміння їх долати.</p> <p>ЗК 9. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.</p> <p>ЗК 10. Навички використання інформаційно-комунікаційних технологій для виконання завдань у сфері професійної</p>

	<p>діяльності.</p> <p>ЗК 11. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу з метою виявлення проблем, вироблення відповідної аргументації для їх розв'язання.</p> <p>ЗК 12. Здатність адаптуватися до умов того чи іншого виду діяльності, вибирати оптимальний варіант поведінки, володіння навичками саморегуляції.</p> <p>ЗК 13. Здатність бути критичним і самокритичним.</p> <p>ЗК 14. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).</p>
<p>Фахові компетентності спеціальності (ФК)</p>	<p>ФК 1. Здатність демонструвати та використовувати в професійній діяльності концептуальні наукові та практичні знання з педагогіки, психології, філософії, історії та культури, а також філологічних дисциплін та методики їх викладання.</p> <p>ФК 2. Здатність ефективно реалізовувати цілі педагогічного процесу, створювати умови для формування в учнів ключових компетентностей.</p> <p>ФК 3. Володіння засадами планування та проектування процесу навчання школярів, здатність до пошуку ефективних шляхів мотивації дитини до навчання, саморозвитку й творчої самореалізації.</p> <p>ФК 4. Здатність здійснювати виховання на уроках і в позакласній роботі, виконувати педагогічний супровід процесів соціалізації учнів та формування їхньої культури.</p> <p>ФК 5. Здатність до аналізу, діагностики й корекції власної педагогічної діяльності, оцінки педагогічного досвіду.</p> <p>ФК 6. Здатність використовувати в професійній діяльності системні знання з теорії та історії російської мови, орієнтуватися в особливостях лінгвістичних концепцій, критично оцінювати їх.</p> <p>ФК 7. Здатність вільно й гнучко використовувати мовні ресурси, демонструвати сформовану мовну компетенції в процесі фахової та міжособистісної комунікації, володіти різними засобами мовленнєвої поведінки, здійснювати вибір ефективних комунікативних стратегій і тактик.</p> <p>ФК 8. Усвідомлення засад і технологій створення текстів різних жанрів і стилів державною, російською та іноземною мовами, здатність реферувати й анотувати різноманітні тексти.</p> <p>ФК 9. Здатність використовувати когнітивно-дискурсивні вміння, спрямовані на сприйняття й породження зв'язних монологічних і діалогічних висловлювань в усній та письмовій формах, володіння методикою розвитку зв'язного мовлення учнів у процесі говоріння й підготовки творчих робіт.</p> <p>ФК 10. Здатність застосовувати в професійній діяльності системні знання про основні періоди розвитку російської та зарубіжної літератури від давнини до ХХІ століття, еволюцію напрямів, жанрів і стилів, чільних представників та художні явища.</p> <p>ФК 11. Здатність демонструвати знання та розуміння взаємозв'язку компонентів літературного твору, давати визначення основних теоретико-літературознавчих понять і застосовувати їх під час інтерпретації та аналізу художнього</p>

	<p>тексту, визначати національну своєрідність і загальнолюдську значущість творів світової літератури.</p> <p>ФК 12. Здатність здійснювати різні типи лінгвістичного та літературознавчого аналізу, систематизувати, інтерпретувати й зіставляти мовні та літературні явища й факти, використовуючи різні методи дослідження.</p> <p>ФК 13. Здатність вільно оперувати спеціальною (педагогічною, лінгвістичною, літературознавчою тощо) термінологією для розв'язання професійних завдань.</p> <p>ФК 14. Володіння сучасними підходами до організації освітнього процесу, здатність застосовувати їх у процесі викладання російської мови та зарубіжної літератури, створювати навчально-методичне забезпечення для проведення занять із зазначених дисциплін.</p>
7 – Програмні результати навчання	
Знання	<p>ПРЗ 1. Знати особливості організації освітнього процесу в контексті модернізації сучасної української школи.</p> <p>ПРЗ 2. Знати закономірності розвитку особистості, психофізіологічні й вікові особливості учнів, що впливають на результати навчання, особливості розвитку пізнавальної сфери.</p> <p>ПРЗ 3. Знати теоретико-методологічні засади диференційованого навчання, особливості організації навчального процесу з урахуванням нахилів, здібностей, особливих освітніх потреб учнів.</p> <p>ПРЗ 4. Знати принципи, підходи й методики психолого-педагогічної діагностики, спрямованої на вирішення завдань оптимізації навчально-виховного процесу, у тому числі процесу викладання російської мови і зарубіжної літератури.</p> <p>ПРЗ 5. Знати концептуальні основи фундаментальних дисциплін (педагогіка, психологія, вступ до мовознавства, вступ до літературознавства, сучасна російська літературна мова, зарубіжна література, російська література та ін.) як теоретичної бази освітньої та дослідницької діяльності.</p> <p>ПРЗ 6. Знати принципи, форми, сучасні методи, методичні прийоми навчання російської мови та зарубіжної літератури в закладах загальної середньої освіти, усвідомлювати виховний потенціал цих дисциплін.</p> <p>ПРЗ 7. Знати й розуміти систему мови, що вивчається, її історію, сучасний стан і тенденції розвитку, споріднені зв'язки та типологічні співвідношення з іншими мовами.</p> <p>ПРЗ 8. Знати мовні норми, особливості функціонування мовних одиниць у різних типах дискурсу, специфіку використання мовних засобів у різних сферах комунікації.</p> <p>ПРЗ 9. Знати види та методи лінгвістичного та літературознавчого аналізу.</p> <p>ПРЗ 10. Знати загальні властивості літератури як мистецтва слова, специфіку перебігу літературного процесу в культурно-історичному та регіональному контексті, особливості літературних епох, художніх напрямів, течій, жанрів і стилів.</p> <p>ПРЗ 11. Розуміти критерії національної самобутності та художньої своєрідності класичних і сучасних творів зарубіжної літератури, що вивчаються, знати особливості індивідуальної</p>

	<p>творчої манери їх авторів.</p> <p>ПРЗ 12. Знати елементи теоретичного й експериментального дослідження в професійній сфері та методи їх реалізації.</p>
<p>Уміння</p>	<p>ПРУ 1. Уміти оперувати базовими категоріями та поняттями спеціальних дисциплін.</p> <p>ПРУ 2. Уміти застосовувати сучасні освітні технології та методики формування предметних компетентностей учнів, здійснювати самоаналіз ефективності уроків.</p> <p>ПРУ 3. Володіти формами та методами виховання учнів на уроках і в позакласній роботі, уміти відстежувати динаміку особистісного зростання дитини.</p> <p>ПРУ 4. Уміти аналізувати мову в історичному та сучасному контексті, використовуючи основні лінгвістичні поняття і терміни, характеризувати її соціальні різновиди, описувати соціолінгвальну (зокрема, регіональну) ситуацію, орієнтуватися в дискусійних питаннях мовознавства.</p> <p>ПРУ 5. Володіти різними методами та прийомами аналізу мовних одиниць, визначати їхню взаємодію та характеризувати мовні явища і процеси, що їх зумовлюють.</p> <p>ПРУ 6. Використовувати мову в усній та письмовій формі, у різних жанрово-стильових різновидах і регістрах спілкування для розв'язання комунікативних завдань у суспільній, навчальній, професійній, науковій сферах життя.</p> <p>ПРУ 7. Створювати тексти професійного змісту державною та російською мовами, перекладати тексти зі спеціальності з мови, що вивчається, на рідну і навпаки, а також редагувати тексти.</p> <p>ПРУ 8. Застосовувати різні види аналізу художнього твору, визначати його ідейний рівень та жанрово-стильову своєрідність, місце в літературному процесі, виявляти симбіоз традицій і новаторства, зв'язок твору з фольклором, міфологією, релігією, філософією, значення для національної та світової культури.</p> <p>ПРУ 9. Уміти виокремлювати, професійно оцінювати та досліджувати значущі феномени літературного процесу в їх взаємодії з культурно-історичним і регіональним контекстом, використовувати здобутки письменства для формування національної свідомості, світогляду учнів, їхньої моралі, ціннісних орієнтацій у сучасному суспільстві.</p> <p>ПРУ 10. Ефективно працювати з інформацією: добирати необхідну інформацію з різних джерел, зокрема з фахової літератури та електронних баз, критично аналізувати й інтерпретувати її, впорядковувати, класифікувати й систематизувати.</p> <p>ПРУ 11. Використовувати інформаційні й комунікаційні технології для вирішення складних спеціалізованих завдань і проблем професійної діяльності.</p> <p>ПРУ 12. Уміти планувати та здійснювати дослідження лінгвістичного, літературознавчого та методичного характеру з елементами наукового пошуку з дотриманням вимог академічної доброчесності.</p> <p>ПРУ 13. Уміти використовувати гуманістичний потенціал російської мови та зарубіжної літератури для формування</p>

	духовного світу сучасної молоді.
Комунікація	<p>ПРК 1. Здатність до активної професійно-педагогічної комунікації по горизонталі й вертикалі, відкритості у спілкуванні з усіма учасниками навчального процесу.</p> <p>ПРК 2. Здатність вільно спілкуватися державною, російською та іноземною мовами усно й письмово, використовувати їх для організації ефективної комунікації.</p> <p>ПРК 3. Володіння основами професійної культури, культурою мовлення, мовленнєвим етикетом, що є передумовою ефективності професійної та особистісної комунікації, усвідомлення необхідності систематично поповнювати свої комунікативні знання й вдосконалювати професійні навички.</p> <p>ПРК 4. Уміння проектувати психологічно безпечне й комфортне освітнє середовище, дотримуватися принципів педагогіки партнерства, яка передбачає ефективну організацію комунікації у трикутнику «учень – учитель – батьки».</p> <p>ПРК 5. Здатність цінувати різноманіття та мультикультурність, забезпечувати діалог культур у процесі вивчення російської мови та зарубіжної літератури, уникати міжкультурних конфліктів, співпрацювати з представниками інших культур та релігій, прибічниками різних політичних поглядів тощо.</p> <p>ПРК 6. Здатність вибудовувати комунікативну взаємодію на засадах рівноправності, взаємоповаги, толерантності, доброзичливості й співробітництва, долати комунікативні бар'єри й ускладнення.</p>
Автономія і відповідальність	<p>ПРА 1. Здатність застосовувати знання та навички самостійно та відповідально, приймати рішення, нести відповідальність за результати власної професійної діяльності.</p> <p>ПРА 2. Готовність діяти автономно, самостійно управляти навчальним процесом, реалізуючи своє право викладати предмет за власним міркуванням, обирати методики навчання й виховання, незалежно визначати зміст і структуру програм навчальних предметів у межах стандарту середньої освіти, розробляти власну систему заохочення учнів.</p> <p>ПРА 3. Усвідомлення відповідальності за забезпечення якості освіти, добросовісне оцінювання навчальних результатів школярів.</p> <p>ПРА 4. Відповідальне ставлення до забезпечення охорони життя і здоров'я учнів у навчально-виховному процесі та позаурочній діяльності.</p> <p>ПРА 5. Здатність навчатись упродовж життя і вдосконалювати набуту під час навчання кваліфікацію із значним ступенем автономії.</p>
8 – Ресурсне забезпечення реалізації програми	
Кадрове забезпечення	Науково-педагогічні працівники, залучені до реалізації освітньої складової освітньо-професійної програми Середня освіта (Російська мова та зарубіжна література), є штатними співробітниками СумДПУ імені А. С. Макаренка, мають відповідну кваліфікацію, науковий ступень, вчене звання та підтверджений рівень наукової і професійної активності. Усі викладачі кафедри проходять підвищення кваліфікації кожні п'ять років. Керівник проектної групи ОП та викладацький

	склад, який забезпечує її реалізацію, відповідає вимогам, визначеним ліцензійними умовами провадження освітньої діяльності закладів освіти.
Матеріально-технічне забезпечення	<p>Наявна матеріально-технічна база відповідає ліцензійним умовам і дозволяє забезпечити успішну організацію освітнього процесу за ОП Середня освіта (Російська мова та зарубіжна література). У навчальному процесі використовуються: навчальні приміщення для проведення лекційних та практичних занять, аудиторії, оснащені сучасним мультимедійним обладнанням, спеціалізовані кабінети російської мови та зарубіжної літератури, де акумулюється наукова та навчальна література, необхідна для самостійної роботи студентів, науково-дослідна лабораторія фольклору, спеціалізовані комп'ютерні класи з необхідним програмним забезпеченням, бібліотека, читальний зал. Студенти мають необмежений відкритий доступ до Інтернет-мережі.</p> <p>Навчальний процес забезпечується обладнанням та матеріалами у відповідності до вимог навчальних планів і програм навчальних дисциплін, що створює умови для ефективної пізнавальної діяльності здобувачів вищої освіти та набуття ними загальних та фахових компетентностей.</p> <p>Наявна вся необхідна соціально-побутова інфраструктура (гуртожитки, їдальня, актовий зал, спорткомплекс, стадіон, медпункт, психологічна служба), що відповідає ліцензійним вимогам.</p>
Інформаційне та навчально-методичне забезпечення	<p>Навчальний процес забезпечений робочими програмами навчальних дисциплін, підручниками, посібниками, довідниками, словниками, навчально-методичними матеріалами, а також фаховими періодичними виданнями за профілем підготовки студентів.</p> <p>Навчально-методичне забезпечення дисциплін включає: пакети контрольних завдань для оцінювання рівня знань студентів; методичні вказівки та рекомендації щодо виконання практичних завдань; зразки їх виконання (за потреби); дидактичні матеріали для організації самостійної роботи студентів; методичні вказівки щодо виконання курсових робіт; комп'ютерні презентації (за потреби); ілюстративні матеріали (за потреби) тощо.</p> <p>Додатково використовуються авторські розробки (методичні рекомендації, посібники) викладачів, електронні навчальні курси з можливістю дистанційного навчання. Впроваджена система дистанційного навчання Moodle. Забезпечений доступ до матеріалів електронного репозитарію університету.</p> <p>Офіційний веб-сайт (https://sspu.edu.ua) містить інформацію про освітні програми, перелік дисциплін даної спеціальності, навчальну, наукову й виховну діяльність, структурні підрозділи, правила прийому, контакти, розклад консультацій викладачів кафебри тощо.</p> <p>Здобувачам вищої освіти забезпечений вільний та зручний постійний доступ до робочих програм та інших навчально-методичних матеріалів навчальних дисциплін, а також до електронних інформаційних ресурсів у бібліотеці університету.</p>

9 – Академічна мобільність	
Національна кредитна мобільність	<p>Підготовка бакалаврів здійснюється за кредитно-трансферною системою.</p> <p>Право на участь здобувачів вищої освіти у програмах внутрішньої кредитної мобільності може бути реалізоване:</p> <p>1) на підставі укладених договорів із: Глухівським національним педагогічним університетом імені О. П. Довженка (від 24.01.2018 р.); Харківським національним педагогічним університетом імені Г. С. Сковороди (від 02.01.2020 р.); Ніжинським державним університетом імені М. В. Гоголя (від 22.02.2018 р.), Криворізьким державним педагогічним університетом (від 2.02.2020 р.), Уманським державним педагогічним університетом імені П. Г. Тичини (від 17.01.2018 р.), Південноукраїнським національним педагогічним університетом імені К. Д. Ушинського (від 09.12.2016 р.);</p> <p>2) а також з власної ініціативи, підтриманої адміністрацією закладу вищої освіти на основі індивідуальних запрошень та інших механізмів.</p>
Міжнародна кредитна мобільність	<p>Право здобувачів вищої освіти на міжнародну академічну мобільність може бути реалізоване:</p> <p>1) на підставі участі у програмах міжнародної мобільності відповідно до укладених угод;</p> <p>2) а також з власної ініціативи, підтриманої адміністрацією закладу вищої освіти на основі індивідуальних запрошень та інших механізмів.</p>
Навчання іноземних здобувачів вищої освіти	<p>Згідно з ліцензією передбачається підготовка іноземних громадян та осіб без громадянства, яка здійснюється відповідно до чинного законодавства України, освітніх стандартів, базується на загальній середній освіті іноземних громадян за національними освітніми стандартами і має самостійний завершений характер. Освітня програма передбачає можливість адаптувати процес навчання іноземних громадян відповідно до рівня їх базової підготовки та освітніх пріоритетів.</p>

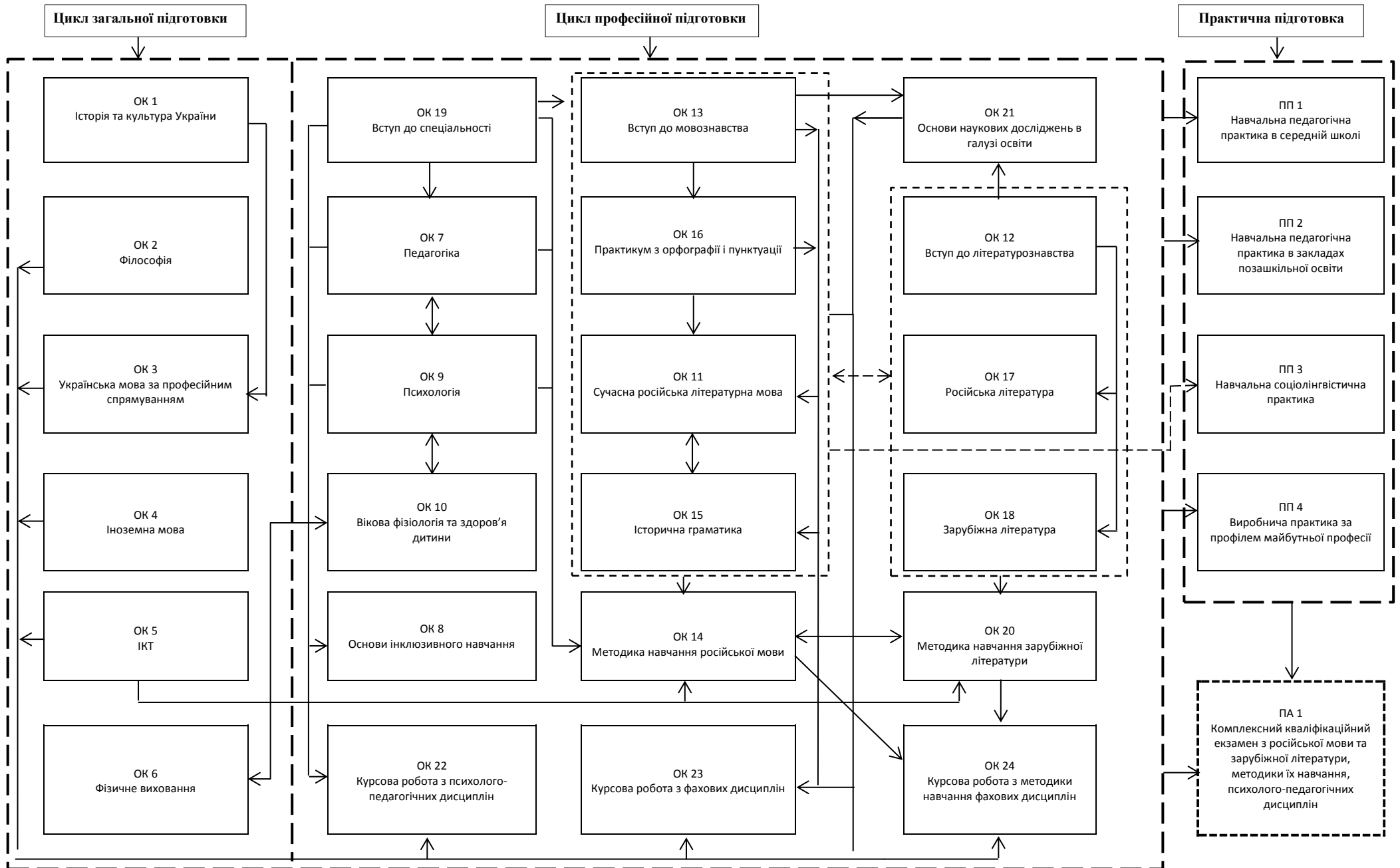
2. Перелік компонент освітньо-професійної програми та їх логічна послідовність

2.1. Перелік компонент ОП

Код п/а	Компоненти освітньої програми	Кількість кредитів	Форма контролю
1	2	3	4
Обов'язкові компоненти ОП			
1.1. Цикл загальної підготовки			
ОК 1	Історія та культура України	4	Екзамен
ОК 2	Філософія	3	Залік
ОК 3	Українська мова (за професійним спрямуванням)	4	Екзамен
ОК 4	Іноземна мова	7	Залік
ОК 5	ІКТ	3	Залік
ОК 6	Фізичне виховання	4	Залік
Загальний обсяг обов'язкових компонент циклу загальної підготовки:		25 (750 годин)	
1.2. Цикл професійної підготовки			
ОК 7	Педагогіка	8	Екзамен
ОК 8	Основи інклюзивного навчання	3	Залік
ОК 9	Психологія	6	Екзамен
ОК 10	Вікова фізіологія та здоров'я дитини	3	Залік
ОК 11	Сучасна російська літературна мова	30	Залік, екзамен
ОК 12	Вступ до літературознавства	4	Залік
ОК 13	Вступ до мовознавства	5	Екзамен
ОК 14	Методика навчання російської мови	5	Екзамен
ОК 15	Історична граматики	4	Залік
ОК 16	Практикум з орфографії і пунктуації	8	Залік
ОК 17	Російська література	13,5	Залік, екзамен
ОК 18	Зарубіжна література	20	Залік, екзамен
ОК 19	Вступ до спеціальності	3	Залік
ОК 20	Методика навчання зарубіжної літератури	4	Екзамен
ОК 21	Основи наукових досліджень в галузі освіти	4	Залік
ОК 22	Курсова робота з психолого-педагогічних дисциплін	3	Залік
ОК 23	Курсова робота з фахових дисциплін	3	Залік
ОК 24	Курсова робота з методики навчання фахових дисциплін	3	Залік
Загальний обсяг обов'язкових компонент циклу професійної підготовки:		129,5 (3885 годин)	
Загальний обсяг обов'язкових компонент:		154,5 (4635 годин)	
2. Вибіркові компоненти ОП			
Вибір із загального переліку		60	Залік
Загальний обсяг вибірових компонент		60 (1800 годин)	

3. Практична підготовка			
ПП 1	Навчальна педагогічна практика в середній школі	3	Залік
ПП 2	Навчальна педагогічна практика в закладах позашкільної освіти	3	Залік
ПП 3	Навчальна соціолінгвістична практика	6	Залік
ПП 4	Виробнича практика за профілем майбутньої професії	12	Залік
Усього		24 (720 годин)	
4. Підсумкова атестація			
ПА 1	Комплексний кваліфікаційний екзамен з російської мови та зарубіжної літератури, методики їх навчання, психолого-педагогічних дисциплін	1,5	Екзамен
Усього		1,5 (45 годин)	
Загальна кількість 240 (7200 годин)			

Структурно-логічна схема ОПП

3. Форма атестації здобувачів вищої освіти

Атестація випускників освітньо-професійної програми Середня освіта (Російська мова і зарубіжна література) проводиться у формі усного комплексного кваліфікаційного екзамену з російської мови, зарубіжної літератури та методики їх викладання, педагогіки та психології.

Атестаційний екзамен спрямований на перевірку досягнення результатів навчання, визначених освітньою програмою. Під час підсумкової атестації студенти мають продемонструвати теоретичні знання, уміння та свою здатність використовувати сформовані загальні й фахові компетентності в практичній сфері. Головними критеріями оцінювання рівня підготовки студентів є їх здатність самостійно й обґрунтовано обирати шляхи вирішення професійних завдань, науково аргументувати й захищати власну точку зору.

Екзамен в обов'язковому порядку передбачає оцінку рівня мовленнєвої культури випускника.

Атестація завершується видачею документу встановленого зразка про присудження ступеня бакалавра з присвоєнням кваліфікації: Бакалавр середньої освіти за предметною спеціальністю Середня освіта (Мова і література (російська)). Вчитель російської мови і зарубіжної літератури базової школи.

Атестація здійснюється відкрито й публічно.

4. Матриця відповідності програмних компетентностей компонентам освітньої програми

	OK 1	OK 2	OK 3	OK 4	OK 5	OK 6	OK 7	OK 8	OK 9	OK 10	OK 11	OK 12	OK 13	OK 14	OK 15	OK 16	OK 17	OK 18	OK 19	OK 20	OK 21	OK 22	OK 23	OK 24	ПП 1	ПП 2	ПП 3	ПП 4	ПА 1	
ЗК 1	•	•	•				•	•												•						•	•		•	•
ЗК 2	•		•			•	•	•		•	•	•	•	•	•		•	•	•	•	•	•	•	•	•		•		•	
ЗК 3							•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•
ЗК 4	•	•	•	•	•		•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•
ЗК 5			•	•	•	•	•	•	•	•	•			•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•
ЗК 6			•	•							•					•	•	•			•	•	•	•	•	•	•	•	•	
ЗК 7							•	•	•					•							•	•	•	•	•	•	•	•	•	
ЗК 8			•	•			•	•	•					•						•	•					•	•	•	•	
ЗК 9	•	•	•	•	•		•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•
ЗК 10					•		•							•							•	•	•	•	•	•	•	•	•	
ЗК 11		•					•	•	•		•	•	•	•	•		•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	
ЗК 12						•	•	•	•	•																•	•		•	
ЗК 13	•	•					•		•		•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	
ЗК 14	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	
ФК 1	•	•					•		•		•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	
ФК 2							•	•		•				•						•	•					•	•		•	
ФК 3							•	•	•	•				•						•	•					•	•		•	

ФК 4							•	•			•			•			•	•		•					•	•		•	•	
ФК 5							•	•						•						•					•	•		•	•	
ФК 6											•		•		•								•					•	•	•
ФК 7			•	•							•		•	•	•	•	•	•		•			•	•	•	•	•	•	•	•
ФК 8			•	•							•		•	•	•		•	•	•		•	•	•	•	•	•	•	•	•	•
ФК 9			•	•							•			•						•			•	•	•				•	•
ФК 10												•					•	•		•			•						•	•
ФК 11												•					•	•		•			•						•	•
ФК 12											•	•	•		•	•	•	•					•					•	•	•
ФК 13			•				•	•			•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•
ФК 14					•		•	•						•						•						•			•	•

ПРУ 8												•					•	•		•			•					•	•		
ПРУ 9												•					•	•					•						•	•	
ПРУ 10	•	•			•						•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	
ПРУ 11					•		•					•						•	•	•		•	•	•	•	•	•	•	•	•	
ПРУ 12												•						•	•	•	•	•					•	•			
ПРУ 13										•		•			•	•		•				•						•	•		
ПРК 1			•				•	•					•					•	•						•	•		•			
ПРК 2			•	•						•	•	•	•		•							•				•	•	•	•	•	
ПРК 3			•				•	•			•			•		•			•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	
ПРК 4							•	•	•	•																•	•		•		
ПРК 5	•	•		•						•		•	•			•	•	•	•						•	•		•	•		
ПРК 6		•	•	•			•	•						•			•	•	•	•					•	•	•	•			
ПРА 1							•	•	•	•				•					•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	
ПРА 2							•																			•			•	•	
ПРА 3							•	•																		•	•		•	•	
ПРА 4						•	•	•		•																	•	•		•	
ПРА 5	•	•	•	•	•		•		•		•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•					•	•		•		